

miniPORADNIK CZERWIEC 2022 R.

Stwierdzenie nabycia spadku CZY akt poświadczenia dziedziczenia?

W obecnie obowiązującym stanie prawnym spadkobiercy nabywają spadek z mocy samego prawa. Oznacza to, że aby zostać spadkobiercą nie jest wymagane podjęcie żadnych dodatkowych czynności. Aby jednak wykazać swoje prawa koniecznym będzie okazanie stosownego dokumentu, potwierdzającego „bycie spadkobiercą” po osobie zmarłej. Spadkobierca może wykazać swoje prawa do spadku wyłącznie poprzez uzyskanie sądowego postanowienia o nabyciu spadku lub poprzez okazanie zarejestrowanego aktu poświadczenia dziedziczenia sporządzonego przez notariusza.

SĄDOWE STWIERDZENIE NABYCIA SPADKU

Z wnioskiem do sądu o wydanie postanowienia w przedmiocie stwierdzenia nabycia spadku może wystąpić każdy, kto posiada w tym interes, zarówno osobisty jak i majątkowy. Wobec tego, należy przyjąć, że z wnioskiem mogą wystąpić nie tylko spadkobiercy, ale również osoby trzecie np. wierzyciele spadkobiercy.

Wniosek o stwierdzenie nabycia spadku powinien wskazywać spadkodawcę oraz wszystkie osoby, na których prawa bezpośrednio wpłynie wynik prowadzonego postępowania. Osoby takie np. spadkobiercy ustawowi lub testamentowi, zapisobiorcy windykacyjni mają możliwość wzięcia udziału w postępowaniu, na każdym jego etapie. Szczególnie istotnym jest fakt, że uprawnienie do złożenia powyższego wniosku, nie ulega przedawnieniu. Celem postępowania o stwierdzenie nabycia spadku jest wyłącznie ustalenie spadkobierców po zmarłym spadkodawcy. Zainicjowanie postępowania o stwierdzenie nabycia spadku uzależnione jest od przedstawienia dowodu potwierdzającego śmierć spadkodawcy, czyli aktu zgonu spadkodawcy. Natomiast zadaniem sądu jest ustalenie kręgu spadkobierców i zweryfikowanie, czy nie został sporządzony testament, który wyłączyłby dziedziczenie ustawowe. Jeżeli sąd ustali, że spadkodawca sporządził testament, zobowiązuje osobę, która jest w jego posiadaniu do złożenia go w sądzie. Po złożeniu testamentu w sądzie zostaje on otwarty i ogłoszony. Następnie sąd bada ważności testamentu.

Po przeprowadzeniu rozprawy sąd wydaje postanowienie w przedmiocie nabycia spadku, w którym stwierdza jakie osoby nabyły spadek oraz w jakiej części.

NOTARIALNY AKT POŚWIADCZENIA DZIEDZICZENIA

Taki sam skutek jaki przewiduje sądowe stwierdzenie nabycia spadku przewiduje również akt poświadczenia dziedziczenia, który jest sporządzany przez notariusza. W tej sytuacji nie jest koniecznym prowadzenie rozprawy, wszystko odbywa się u notariusza. Możliwość uzyskania aktu poświadczenia dziedziczenia, w porównaniu do sądowego stwierdzenia nabycia spadku, jest w pewnych sytuacjach ograniczona. Ograniczenie to zależne jest od sytuacji jaka ma miejsce w konkretnym przypadku. Aktu poświadczenia dziedziczenia nie wydaje się w sytuacji gdy dochodzi do dziedziczenia na podstawie testamentów szczególnych, gdy spadkobiercą ustawowym jest gmina lub Skarb Państwa, gdy spadkodawca w chwili śmierci był cudzoziemcem lub, nie posiadając żadnego obywatelstwa, nie zamieszkiwał w Rzeczypospolitej Polskiej, albo w skład spadku wchodzi prawa rzeczowe lub posiadanie nieruchomości położonej za granicą, gdy spadek był przed dniem 1 lipca 1984 r., **gdy brak jest zgodności pomiędzy wszystkimi osobami, które mogą należeć do kręgu spadkobierców ustawowych lub testamentowych lub gdy nie stawia się wszyscy spadkobiercy.** W takiej sytuacji notariusz zmuszony jest odesłać strony do Sądu, aby uzyskały sądowe stwierdzenie nabycia spadku.

Przed wydaniem przez notariusza aktu poświadczenia dziedziczenia notariusz sporządza protokół dziedziczenia. Odbywa się to w obecności wszystkich spadkobierców ustawowych i testamentowych. Protokół zawiera przede wszystkim zgodne oświadczenia osób biorących udział w jego spisaniu, oświadczenia o znanych testamentach spadkodawcy lub ich braku oraz pouczenie o odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych oświadczeń. W przypadku gdy protokół sporządzany jest przed upływem 6 miesięcy od otwarcia spadku, ww. osoby składają również oświadczenia o przyjęciu lub odrzuceniu spadku.

Notariusz rejestruje sporządzony przez siebie akt poświadczenia dziedziczenia. Zarejestrowany akt poświadczenia dziedziczenia ma skutki takie same, jak prawomocne postanowienie o stwierdzeniu nabycia spadku.

W przepisach prawnych, mających na celu ustabilizowanie obrotu prawnego, wprowadzono domniemanie prawne, zgodnie z którym osoba, która uzyskała stwierdzenie nabycia spadku lub też poświadczenie dziedziczenia, jest spadkobiercą. Tym samym osoby trzecie, które dokonały czynności z osobą legitymującą się którymś z tych dokumentów, objęte są ochroną prawną, o ile działały one w dobrej wierze.